

Temat: Warte naszej troski i uwagi – rośliny chronione

Prezentacja: Poznaję rośliny chronione

- ***Słowa kluczowe***

Rośliny chronione w Polsce, ochrona gatunkowa całkowita i częściowa, czerwona księga roślin, przyczyny wymierania gatunków.

- ***Miejsce zajęć***

Klasa.

- ***Czas trwania zajęć***

1 godzina lekcyjna.

- ***Cel ogólny***

Rozpoznawanie charakterystycznych cech obiektów przyrodniczych i elementów środowiska.

- ***Cele szczegółowe***

Wiadomości

Uczeń:

- podaje przykłady roślin chronionych w Polsce,
- wymienia cele ochrony gatunkowej,
- podaje założenia ochrony gatunkowej częściowej i całkowitej,
- wymienia przyczyny wymierania gatunków,
- wie, co to jest czerwona księga roślin,
- wie, kto ustala zasady ochrony roślin,
- zna zasady zachowania w stosunku do roślin chronionych,
- zna pojęcie bioróżnorodności gatunków,
- uświadamia sobie konsekwencje niszczenia bioróżnorodności.

Umiejętności

Uczeń:

- rozpoznaje wybrane rośliny chronione,
- nazywa rośliny chronione, posługując się podwójnym nazewnictwem,
- opisuje charakterystyczne cechy budowy prezentowanych roślin,
- dostrzega różnorodność i bogactwo roślin,

- dostrzega związki i zależności między środowiskiem przyrodniczym a działalnością człowieka,
- rozróżnia stopnie zagrożenia gatunków,
- przewiduje skutki niekontrolowanego wykorzystywania roślin przez człowieka,
- dostrzega możliwości ograniczenia negatywnego wpływu człowieka na środowisko,
- ocenia zagrożenia środowiska i skutki działalności człowieka,
- formułuje sądy i opinie,
- korzysta z przewodnika do oznaczania roślin i atlasu,
- projektuje znaki informacyjne oraz znaki zakazu niszczenia roślin,
- potrafi zaplanować właściwe działania,
- rozwija samodzielne myślenie i kreatywność.

Postawy

Uczeń:

- dostrzega konieczność ochrony różnorodności gatunków,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach,
- czuje się odpowiedzialny za efekty pracy na lekcji,
- potrafi współpracować w zespole,
- potrafi się komunikować, dzieli się wiedzą i spostrzeżeniami z innymi.

▪ ***Formy pracy***

- zbiorowa,
- grupowa,
- indywidualna.

▪ ***Środki dydaktyczne***

- prezentacja multimedialna,
- karty pracy,
- podręcznik,
- atlas „Świat wokół nas”,
- klucz do oznaczania roślin,
- kartonowe pudła (8 sztuk), na każdym nazwa jednego organizmu
(*borówka, winniczek, żaba, lis, moczarka, błotniarka, płoć, szczupak*).

▪ *Przebieg zajęć*

Faza wprowadzająca:

Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem lekcji, formami pracy oraz sposobem oceniania pracy. Uczniowie zostają podzieleni na zespoły liczące 4–5 osób.

Pyta uczniów o wpływ roślin na życie człowieka.

Prosi o ułożenie dwóch łańcuchów pokarmowych. Do tego celu uczniowie wykorzystują kartonowe pudła (każde podpisane nazwą organizmu pudełko symbolizuje jedno ogniwo).

Łańcuch pokarmowy I – borówka, winniczek, żaba, lis.

Łańcuch pokarmowy II – moczarka, błotniarka, płoć, szczupak.

Uczniowie układają pudła jedno na drugim. Nauczyciel wyznacza dwoje uczniów, żeby usunęli pudła z nazwami roślin. Gdy konstrukcje się przewracają, prosi uczniów o komentarz. Oczekiwane odpowiedzi:

Gdy jeden gatunek ginie, rozpada się cały łańcuch pokarmowy.

Gatunki nie żyją osobno, są sobie potrzebne.

Okazuje się, że od jednego gatunku zależy życie wielu innych gatunków.

Nauczyciel mówi, że chce przekazać uczniom dwie informacje – jedną dobrą, drugą złą.

Zła informacja: Każdego dnia może zniknąć z powierzchni Ziemi jakiś gatunek rośliny lub zwierzęcia. To, co zachwyca nas dziś, jutro może już nie istnieć. Roślinę, którą mijacie w drodze do szkoły, przyszłe pokolenia będą znały jedynie z fotografii, a zapach z opisu.

Dobra informacja: Wiele osób i instytucji interesuje się losem roślin i zwierząt. Podejmowanych jest wiele działań, których celem jest ratowanie nie tylko gatunków zagrożonych, ale i całych środowisk, w których one występują.

Faza realizacji:

Nauczyciel zwraca uczniom uwagę na potrzebę ochrony wszystkich roślin, a zwłaszcza tych, które tej ochrony szczególnie potrzebują.

Nauczyciel włącza prezentację „Poznaję rośliny chronione”.

Slajd 1. Nauczyciel pyta uczniów, co rozumieją pod pojęciem „ochrona”.

Oczekiwane odpowiedzi: opieka, troska, zainteresowanie, pomoc, zapewnienie właściwych warunków, zapewnienie bezpieczeństwa, dbanie o coś, zainteresowanie.

Nauczyciel wyświetla **Slajd 2.** Uczniowie zapoznają się z definicją ochrony gatunkowej.

Slajd 3. Nauczyciel prosi, aby każda grupa zapisała na kartkach po dwa powody, dla których obejmuje się rośliny ochroną gatunkową. Wybrani uczniowie odczytują informacje. Nauczyciel wyświetla **Slajd 3.**

Slajd 4. Nauczyciel kieruje do uczniów pytanie: *Skąd czerpać wiedzę o tym, które gatunki są chronione, a które nie?*

Oczekiwane odpowiedzi: z internetu, atlasów, książek.

Nauczyciel demonstruje Rozporządzenie ministra środowiska w sprawie ochrony gatunkowej roślin. Informuje, że jest to dokument prawny, którego należy bezwzględnie przestrzegać.

Nauczyciel kieruje do uczniów pytanie: *Jakie są skutki nieprzestrzegania prawa?*

Oczekiwane odpowiedzi: kary finansowe, kara pozbawienia wolności.

Slajd 5. Nauczyciel informuje, że ochroną gatunkową zajmują się nie tylko organizacje państwowe, ale i organizacje ekologiczne oraz naukowcy.

Informuje o konieczności wprowadzania w czerwonej księdze roślin zmian wynikających z aktualizowania danych.

Slajd 6. Rodzaje ochrony gatunkowej. Nauczyciel prosi uczniów o próbę wyjaśnienia pojęcia „ochrona ścisła (całkowita)”. Po kilku przykładowych odpowiedziach wyświetla **Slajd 7.**

Slajdy 8–17. Prezentacja roślin objętych ochroną całkowitą.

Nauczyciel prosi uczniów o próbę wyjaśnienia pojęcia „ochrona częściowa”. Po kilku przykładowych odpowiedziach wyświetla **Slajd 18.**

Slajdy 19–24. Prezentacja roślin objętych ochroną częściową.

Nauczyciel wyświetla **Slajd 25.** Pyta uczniów: *Jakie są największe zagrożenie dla świata roślin?* Uczniowie w grupach notują odpowiedzi. Nauczyciel zapisuje odpowiedzi na tablicy.

Oczekiwane odpowiedzi: zanieczyszczenie środowiska, wycinanie lasów, rozwój miast, rozwój przemysłu, niszczenie siedlisk. Nauczyciel do każdego zapisanego hasła zadaje pytanie: *Kto za tym stoi?* Za każdym razem zapisuje na tablicy słowo „człowiek”.

Faza podsumowania:

Uczniowie porównują ochronę częściową z ochroną całkowitą. W grupach zapisują nazwy 5 gatunków roślin występujących w okolicy. Sprawdzają w ustawie o ochronie gatunkowej, czy gatunki te objęte są ochroną, a jeśli tak, to jaką.

Praca domowa (do wyboru):

1. Ułóż hasło związane z ochroną gatunkową roślin. Wykonaj plakat zachęcający ludzi do ochrony gatunków roślin.